

Voor mijn vliegvisreizen zoek ik graag afgelegen gebieden op. Dergelijke streken zijn voor een vliegvisser echter niet vrij van gevaren. Citroenhaaien, grizzly's en giftige slangen hebben er geen boodschap aan dat je weerhaakloos van de natuur aan het genieten bent en je gevangen vissen weer terugzet. In hoeverre kun je je op de outdoor-gevaren voorbereiden en zijn ongelukken te voorkomen?

Het zijn de kleine dingen die het doen

TEKST HANS BOCK ILLUSTRATIES AD SWIER

Wat kan je in Nederland nu op het vlak van wildlife gebeuren? Het antwoord is eenvoudig: niets. We hebben geen afgelegen streken en geen wildlife waar we rekening mee moeten houden. Als er eens een giftige slang of spin uit een terrarium van een liefhebber ontsnapt, haalt het de nieuwsuitzendingen van de grote omroepen en staat de krant er vol van. Ja, de vos rukt op en die kan aardig tekeer gaan in een kippenhok. Ook de wolf komt eraan, evenals de eland. Maar dat duurt nog wel even. In Nationaal Park de Biesbosch zijn bevers en Schotse hooglanders uitgezet. Alleen de aanblik van laatstgenoemden al. Het is daarom wel even wennen wanneer je een trip naar Noord-Amerika aan het voorbereiden bent en je je realiseert, dat je daar als het ware niet aan de top van de voedselketen staat. Dat jij het niet voor het zeggen hebt, niet de dienst uitmaakt. Vliegvisser in Wyoming of Montana, waar beren, wolven, elanden en bizons voorkomen, is per definitie al een avontuur. Tenzij je levensmoe bent, iets wat voor mij niet geldt, wil je een dergelijk avontuur natuurlijk wel graag kunnen navertellen. Toch biedt een degelijke voorbereiding geen garanties. Dat zit immers in het woord óngeluk besloten. Soms heb je gewoon dikke pech. En een ongeluk zit in de meest kleine hoekjes. Andersom geldt ook: zelfs als je achteraf gezien stomme dingen hebt gedaan, wil dat nog niet zeggen dat het ook misgaat.

ANDRÉ HAZES

Ik herinner me mijn eerste dagen in Montana nog goed. De eerste verse pootafdrukken van een beer maakten zo'n indruk, dat ik er zelfs foto's van maakte. Het besef dat het dier misschien nog wel in de buurt was en mij kon ruiken, gaf een bijzonder gevoel. Zonder meteen bang te worden, prentte ik me nog maar eens in dat beren hoofdzakelijk besjes en blaadjes eten.

Mocht het besef wegzakken, dan herinneren de borden op de *campsites* je er wel aan, met teksten als: *'Be aware, this is bear country'*. Ook de stalen bakken, waarin je je eten kunt bewaren en die vaak voorzien zijn van een touw waarmee ze in een boom omhoog getrokken kunnen worden, maken duidelijk dat je er na moet denken bij alles wat je doet. Het mag namelijk niet één keer verkeerd gaan. Het besef was er bij mij eigenlijk voortdurend. Zo zong ik bij het wandelen door dichte bossen uit volle borst over de jongen die voor zijn verjaardag een vlieger had gevraagd en at ik geen enkele keer een zelfgevangen forel. Het feit dat je geadviseerd wordt om alleen op de aangelegde kampeerplaatsen, waar

een *ranger* een oogje in het zeil houdt, te overnachten, maakte mij ook duidelijk dat veiligheid een serieuze zaak is. Als je per se wilt, dan mag je ook buiten deze kampeerplaatsen overnachten. Je moet dat dan wel vooraf bij een ranger melden en precies aangeven hoe lang je van plan bent weg te blijven. Om zijn administratie kloppend te houden, moet je je na afloop ook weer afmelden. Als dat niet gebeurt, wordt er naar je gezocht. Of beter gezegd: naar wat er van je over zal zijn.

BEREN OP HET PAD ZIEN

Op Slough Creek Campground sloeg de twijfel echter toe. Om een plaatsje te kunnen bemachtigen, zat ik 's ochtends vroeg al bij de ranger in afwachting van iemands vertrek. Aangezien ik de eerstvolgende was, had ik een aardige kans op een kampeerplaats. Toen een kampeerder zich kwam afmelden, feliciteerde de ranger me. Dat deed hij echter niet zozeer omdat ik terecht kon, maar vanwege de specifieke plek die vrijgekomen was. Het betrof de meest afgelegen plek, precies langs het pad van de zogenaamde 'huisbeer'. Volgens de ranger kwam daar elke avond een bruine beer langs. De beer had volgens hem nog nooit eten van de kampeerplaats gehaald, of zich met de kampeerdere bemoeid. Toen ik informeerde naar de grote stalen berenval, die bij het camp stond, vertelde de ranger dat die eigenlijk al lang opgehaald had moeten worden. Een jaar geleden had men last van een beer die auto's en tenten openmaakte, op zoek naar voedsel. Met een val worden dergelijke beren dan gevangen. Een helikopter brengt de val met de beer erin naar een afgelegen, dichtbegroeid gebied. Daar wordt de beer losgelaten, in de hoop dat deze niet meer terugkeert naar de plaats waar hij gevangen werd. De ranger benadrukte nog eens dat de val echt niets met de huisbeer te maken had. Het duurde die avond toch iets langer voordat ik in slaap viel.

DEENS ADDERTJE ONDER HET GRAS

Tijdens een bezoek aan Noord-Funen, verbleef ik bij mijn Deense vliegvisvriend Keld Skytte Petersen. Keld had goede berichten gehoord over de landtong Enebærøde en adviseerde me om er eens een dagje door te brengen. Het werd een geweldige dag met een paar zeeforellen en wat gepen. Van die gepen had ik er tussen de middag een gebakken. Nadat ik mijn *Trangia*-kooksetje had afgespoeld en ingepakt, deed ik een kort dutje in het gras. 's Avonds vertelde ik Keld enthousiast over de heerlijke dag die ik had gehad. Toen ik terloops opmerkte dat ik in het zonnetje had liggen slapen, reageerde hij geschrokken: *'You cannot do that, Hans. It is really dangerous!'* Keld legde uit dat er op Enebærøde giftige adders voorkomen. Een beet van een van deze slangen zou, zonder ziekenhuisopname, zelfs fataal kunnen zijn. Het zou overdreven zijn om nu te stellen dat ik geluk had gehad. Zoveel slangen zitten er niet op Enebærøde en ik had er misschien een uurtje gelegen. Het zou wel écht pech zijn geweest als ik toch was gebeten: een typisch geval van óngeluk. Uiteraard zal ik de adders op Enebærøde geen tweede kans geven.

IN DE KREUKELS

Tijdens een zesweekse familievakantie op een camping in het Zweedse Arjeplog liet ik mij voor een week door een helikopter in de bergen tussen Noorwegen en Zweden droppen. Mijn vrouw en kinderen bleven op de camping. Ik was me ervan bewust dat in het gebied beren, elanden, veelvraten en zelfs lynxen voorkomen. Na een heerlijke visweek was ik blij om mijn familie weer terug te zien, maar vond ik de begroeting van mijn vrouw, die bijna niet uit haar woorden kwam, in eerste instantie overdreven. Het bleek dat op de dag dat ik was vertrokken, van hetzelfde bedrijfje een helikopter met vliegvisser was neergestort. Omdat dergelijke toestellen meestal erg laag vliegen, hadden alle inzittenden het overleefd. Wel hadden sommige van hen al hun ledematen gebroken. De

hele dag hadden er reddingshelikopters af en aan gevlogen en was op de camping het ongeluk bekend geworden. Omdat er toch geen bereik was in het gebied waar ik werd gedropt, had ik geen telefoon meegenomen. Mijn vrouw zat de hele week min of meer in de zenuwen. Natuurlijk wist ze dat van alle personen die vervoerd werden, de NAW-gegevens genoteerd worden. In mijn geval had ik ook het adres van de camping opgegeven. Ook had ik haar mobiele nummer opgegeven, zodat mijn vrouw bij calamiteiten geïnformeerd kon worden. Maar dat het voor haar een minder leuke vakantie week was geweest, kon ik me wel voorstellen. Of ik toen geluk heb gehad? Dagelijks worden door het bewuste bedrijf jagers, wandelaars en vissers ingevlogen. De helikopters zijn in prima staat en de piloten gecertificeerd en ervaren. Nog nooit eerder was er een toestel van hen neergestort. Uiteraard had ik er zelf ook niets aan kunnen doen, als ik in 'de verkeerde heli' had gezeten. En ja, nadien ben ik nog vaker in een helikopter gestapt om te gaan vliegvisseren.

PECH?

In IJsland liep ik afgelopen zomer samen met Pétur Magnússon na een enerverende vliegvisdag terug naar Rauferhofn, waar Pétur een zomerhuis heeft. De twee uur durende tocht ging voor een groot deel door de hooglanden. We liepen lange tijd over en tussen de karakteristieke lavastopen en over steenachtige plateaus. Zonder overmatig vermoeid te zijn, we liepen zelfs vrolijk te kletsen, ging het toch ineens mis. In een fractie van een seconde lag ik op de grond. Ik was precies in een gat in de grond gestapt. Het gat was bovenaan nauwelijks 40 bij 40 cm groot en was door de lage begroeiing niet zichtbaar. Het was eigenlijk een klein wonder dat mijn voet erin paste. Het gat was echter wel ruim 70 cm diep. Ik zat er tot halverwege mijn bovenbeen in. Doordat alles totaal onverwacht gebeurde, had ik nauwelijks mijn val kunnen opvangen. Alleen op het allerlaatste moment had ik mijn handen uitgestoken. Hierdoor bloedden mijn beide handpalmen, maar verder leek er eigenlijk niets aan de hand. Ik kroop, met hulp van Pétur uit het gat en analyseerde de schade. We begrepen niet dat onderrug, enkel- en kniebanden allemaal nog heel waren. Niets verdraaid of afgescheurd! We realiseerden ons dat dit heel anders had kunnen aflopen en zomaar een abrupt einde aan mijn vliegstrip had kunnen maken. Ik had zagezegd 'geluk' gehad. De volgende dag werd duidelijk dat er toch wat materiële schade was ontstaan. De scherpe stenen bovenaan het gat hadden een sneetje van ongeveer 7 cm in mijn waadpak gemaakt. Het ijskoude rivierwater liep ongestoord mijn waadpak in. Pech? Ik zou ervoor tekenen, als vergelijkbare ongelukjes in de toekomst alleen een lek waadpak op zouden leveren!

ZIEKENHUIS IN NIEUW-ZEELAND

Dat *hiken* niet altijd ongevaarlijk is, bleek eerder ook al in Nieuw-Zeeland. Samen met mijn vismaat liep ik met volle bepakking door het tropisch regenwoud op het Zuidereiland, naar een rivier die we zouden gaan bevissen. Toen we vanaf ons 'pad' een meter lager moesten zien te komen, was mijn maatje zo verstandig om niet te springen, maar eerst te gaan zitten en zich vervolgens naar beneden te laten glijden. Ik volgde zijn goede voorbeeld. Terwijl ik van de helling gleeed, voelde ik ineens overal een stekende pijn. In paniek schreeuwde ik het uit en sprintte in het rond. Het bleek dat mijn vismaat in een wespennest was gaan zitten. Juist toen de wespen uit de grond kwamen, ging ik er nog eens inzitten! Ik werd getraakteerd op tientallen steken in beide hamstrings, armen en billen. Nadat ik enigszins tot rust was gekomen en de wespen verwijderd werden, leek de schade mee te vallen. We besloten om onze tocht voort te zetten. Al snel kreeg ik echter aanvallen van diarree. Bij een temperatuur van rond de dertig graden, waarin fysieke inspanning geleverd moet worden, is dat vanwege de kans op uitdroging niet ongevaarlijk. Telkens

wanneer ik water dronk, volgde onmiddellijk een aanval van diarree. We besloten om terug naar de auto te lopen. Dat was een wandeling van enkele uren. Al snel kreeg ik het gevoel alsof mijn benen van rubber waren. Mijn vismaat droeg mijn rugzak op zijn buik en zorgde ervoor dat ik niet ging liggen om te slapen. Uiteindelijk hebben we de auto bereikt en knapte ik weer op. Domme pech dat er juist op die plek een wespennest zat. Ik geloof tenminste niet, dat ik dit had kunnen voorkomen. Aan de andere kant wel een geluk dat ik niet alleen was.

Tijdens dezelfde trip sloeg 'het noodlot' nog een keer toe. Bij het veelvuldige overwaden van de rivier was ik een aantal keren uitgegleden. Daarbij had ik steeds mijn scheenbeen tegen stenen gestoten. Hierdoor was een klein rond gat in mijn zwarte hardlooplegging ontstaan. Het gat zat precies bovenop mijn scheenbeen en was zo groot als een twee-euro munstuk. Mijn scheenbeen bloedde licht vanwege de schaafwond die was ontstaan. Ik had het wondje gezien, maar vond het overdreven om er meteen een pleister op aan te brengen. Tijdens een rustpauze leek het gat in de legging ineens verdwenen. Toen ik nog eens goed keek, bleek het er nog wel te zitten, maar zat de wond achter het gat helemaal vol met *sandflies*. Geen bijzonder fris gezicht en een goed moment om een pleister op de wond te plakken. De volgende ochtend werd de werkelijke schade pas duidelijk. In het gebied waar wij ons ophielden, werden de opossums vergiftigd omdat ze ondergrondse gangen graven. Daardoor zakken schapen door het grasland, breken hun poten en sterven. De sandflies op mijn wondje hadden ook de vergiftigde opossums bezocht en zodoende mijn bloed vergiftigd. Mijn onderbeen was tot aan mijn knie opgezwollen en het buigen van mijn knie was erg pijnlijk. In het ziekenhuis herkende men de oorzaak onmiddellijk. De behandeling bestond uit drie onderdelen: een tetanusspuit, een antibioticakuur en drie dagen met het been omhoog zitten. Alleen dat laatste heb ik in de wind geslagen!

